

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΕΠΕΤΕΙΟΙ: ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΘΝΟΣΙΑΣ.

ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΝ: ΜΑΡΚΟΣ, ΝΙΚΗ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1719: Ο Ροβινσώνας Κρούσος παίρνει «σάρκα και οστά» μέσα από την πένα του Ντάνιελ Ντεφό.

1850: Ο Πάουλ Γιούλιους φον Ρόιτερ, ιδρυτής του πρακτορείου ειδήσεων Reuters, χρησιμοποιεί 40 περιστέρια για να μεταφέρει στους πελάτες του το κλείσιμο των τιμών του χρηματιστηρίου.

1915: Δυνάμεις Νεοζηλανδών και Αυστραλών επιχειρούν απόβαση στις τουρκικές ακτές της Καλλίπολης, στο πλαίσιο του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.

1929: Το γερμανικό κράτος παίρνει δάνειο από τις μεγάλες τράπεζες, επειδή δεν έχει χρήματα να πληρώσει μισθούς δημοσίων υπαλλήλων και να χρηματοδοτήσει επιδόματα ανεργίας.

1953: Οι επιστήμονες Φράνσις Κρικ και Τζέιμς Γουότσον δημοσιεύουν την πρωτοποριακή εργασία τους για τη χημική δομή του DNA. Για την ανακάλυψή τους αυτή, που χαρακτηρίστηκε ως η μεγαλύτερη του 20ου αιώνα, θα τιμηθούν με το βραβείο Νόμπελ το 1962.

1974: Η Επανάσταση των Γαρυφάλων στην Πορ-τογαλία. Οι στρατιωτικοί εγκαθιδρύουν και πάλι τη Δημοκρατία, έπειτα από μισό αιώνα δικτατορίας.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1840: Πιοτρ Ίλιτς Τσαϊκόφσκι, ρώσος συνθέτης. (Ο Καρυσθραύστη, Η Λίμνης των Κύκνων) (Θαν. 25/10/1893)

1940: Αλ Παταίνο, αμερικανός ηθοποιός.

1940: Γεράσιμος Κακλαμάνης, Έλληνας διανοητής.

ΘΑΝΑΤΟΙ

1595: Τορκουάτο Τάσο, ιταλός αναγεννησιακός ποιητής. (Γεν. 11/3/1544)

1744: Άντερς Κέλαιους, σουηδός αστρονόμος, εφευρέτης της ομώνυμης κλίμακας μέτρησης της θερμοκρασίας.

1994: Γεώργιος Γεννηματάς, βουλευτής και υπουργός, από τα ιδρυτικά στελέχη του ΠΑΣΟΚ.

Η Ημέρα των ANZAC

Το πρωινό της 25ης Απριλίου του 1915, 15.000 άπειροι αυστραλοί και νεοζηλανοί στρατιώτες, κατόπιν διαταγής των άγγλων αξιωματικών τους, αποβίβαστηκαν στις ακτές της Καλλίπολης στα Δαρδανανέλια, κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Στόχος τους να καταλάβουν τα Στενά και να επιτρέψουν στους ρώσους συμμάχους τους στην «Αντάντ» να περάσουν με τα πλοία τους τον Ελλήσποντο και να ανοικτούν στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο. Αποφράδα ημέρα η 25η Απριλίου 1915 για την Αυστραλία, αλλά και ημερομηνία - σταθμός για τη σφυρηλάτηση της εθνικής της ενότητας.

Παρά το γεγονός ότι ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος δεν απειλούσε άμεσα την εδαφική ακεραιότητα της Αυστραλίας, η τότε κυβέρνηση της χώρας αποφάσισε, ως μέλος της βρετανικής κοινοπολιτείας και λόγω συνταγματικής της υποχρέωσης απέναντι στη Μεγάλη Βρετανία, να λάβει μέρος στον πόλεμο. Στην Καλλίπολη θα ήταν η πρώτη φορά που η νεοσύστατη Αυστραλιανή Αυτοκρατορική Δύναμη, όπως ονομάστηκε η στρατιωτική δύναμη των Αυστραλών που στάλθηκε στην Ευρώπη, θα έπαιρνε μέρος σε πολεμική αναμέτρηση.

Όλα ξεκίνησαν ένα πρωινό του Νοεμβρίου του 1914, όταν από το λιμάνι Όλμπανι της Δυτικής Αυστραλίας έφυγαν η 1η Μεραρχία Πεζικού και η 1η, η 2η και η 3η Ελαφρά Ταξιαρχία Ιππικού. Αρχικά ήταν προγραμματισμένο να ταξιδέψουν στη Βρετανία, όπου και θα εκπαιδεύονταν. Η έλλειψη υποδομής, όμως, είχε ως αποτέλεσμα να μεταφερθούν σε εκπαιδευτικά στρατόπεδα των συμμαχικών δυνάμεων στην Αίγυπτο. Παρέμειναν εκεί για περίπου τρεις μήνες. Εν τω μεταξύ, έφταναν στην Αίγυπτο και άλλοι αυστραλοί στρατιώτες.

Στις αρχές Μαρτίου του 1915 δόθηκε η ειδοποίηση από την κεντρική διοίκηση των συμμαχικών δυνάμεων για την εκστρατεία κατάληψης των Στενών των Δαρδανελίων και η στρατιωτική δύναμη των Αυστραλών και Νεοζηλανδών θα χρησιμοποιούνταν γι' αυτή την επιχείρηση. Στην Ελλάδα, ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ελπίζοντας ότι η κατάληψη των Δαρδανελίων θα είχε ως αποτέλεσμα τη διεκδίκηση

της Κωνσταντινούπολης έδωσε την άδεια στη Μεγάλη Βρετανία να χρησιμοποιήσει τη Λήμνο ως ναυτική βάση.

Έτσι, στις 4 Μαρτίου 1915 οι πρώτοι Αυστραλοί και Νεοζηλανδοί στρατιώτες από τις ANZAC (Australian and New Zealand Army Corps) πάτησαν για πρώτη φορά το πόδι τους σε ελληνική γη. Το λιμάνι του Μούδρου με τα απάνεμα νερά του, τους υποδέχτηκε. Η στεριά, όμως, δεν ήταν και τόσο φιλική γι' αυτούς. Η ξερή γη, έντονο χαρακτηριστικό της Λημνιακής φύσης, οι γυμνοί λόφοι και η έλλειψη νερού δεν υπόσχονταν την καλύτερη διαμονή. Παρόλα αυτά, για πολλούς το ηφαιστειογενές τοπίο της Λήμνου ήταν ασυγκρίτως καλύτερο από την έρημο και τη ζέση της Αιγύπτου. Οι πρώτες εντυπώσεις του στρατιώτη Τ. Α. Μάιλς για τους Έλληνες: «Οι κάτοικοι του νησιού ζουν σε πρωτόγονες συνθήκες. Έχουν μικρά σπίτια και αρκετοί από τους άνδρες φορούν προβιές αρνιών και περπατούν ξυπόλυτοι ή φορούν σκληρά παπούτσια».

Οι ξένοι στρατιώτες άρχισαν σιγά-σιγά να ξεθαρρεύουν και να συναναστρέφονται τους ντόπιους. Ο σηματογράφος Ν.Κ. Χάρβεϊ γράφει στα απομνημονεύματά του: «Δεν είχαμε αρκετά ξύλα, σε αντίθεση με το αλκοόλ που ήταν μπόλικο, κάθε μαγαζί στη Λήμνο μέχρι το τέλος του Μαρτίου πουλούσε μπίρα και κονιάκ. Υπήρχε έλλειψη καύσιμων ξύλων. Οι κάτοικοι χρησιμοποιούσαν μικρά κομμάτια κάρβουνου για να μαγειρέψουν. Μετά ήρθε το Πάσχα τους και με μεγάλη περιέργεια παρακολουθούσαμε τον τρόπο με τον οποίο το γιόρταζαν. Οι καμπάνες των εκκλησιών τους χτυπούσαν συχνά και για δύο περίπου μέρες δεν σταματούσαν καθόλου. Την ημέρα του Πάσχα ήρθαν στο στρατόπεδο οι Έλληνες και μας πρόσφεραν κόκκινα αυγά και άλλα δώρα».

Στις 20 Απριλίου 1915 το λιμανάκι του Μούδρου πλημμύρισε από πολεμικά πλοία των συμμαχικών δυνάμεων. Ο Τ. Α. Μάιλς γράφει: «Κανένα άλλο λιμάνι του κόσμου εκείνες τις μέρες δεν είχε περισσότερα πλοία απ' αυτό το λιμανάκι της Λήμνου». Είχε έλθει η ώρα της μάχης. Οι Αυστραλονεοζηλανδοί ξεκίνησαν από την ελληνική γη το απόγευμα της

24ης Απριλίου για να επιτεθούν στην Καλλίπολη και να πάρουν τον έλεγχο των Στενών από τους Τούρκους.

Οι επιχειρήσεις, που κράτησαν έως τον Ιανουάριο του 1916, στέφθηκαν από παταγώδη αποτυχία. Κάπου 2.000 Αυστραλοί βρήκαν τραγικό θάνατο εκείνο το πρωινό της 25ης Απριλίου 1915, αφού οι Τούρκοι, που ανήκαν στο αντίπαλο στρατόπεδο των «Κεντρικών Δυνάμεων», τους περίμεναν κρυμμένοι στις ακτές της Καλλίπολης και τους αποδεκάτισαν. Τους επόμενους μήνες άλλοι 11.000 αυστραλοί και νεοζηλανδοί στρατιώτες άφηναν την τελευταία τους πνοή στα μέρη εκείνα. «Χρειάστηκαν 10 χρόνια για να παρθεί η Αρχαία Τροία που βρισκόταν στα ίδια Στενά. Τώρα καταλαβαίνω πόσο δύσκολο είναι να κατακτήσουμε τα Στενά αυτά» παραδέχτηκε ο στρατηγός της συμμαχικής δύναμης, σερ Ιαν Χάμιλτον, μετά την πρώτη μάχη στα Δαρδανέλια.

Η σφαγή στάθηκε αφορμή για να δημιουργηθεί κλίμα εθνικής ομοψυχίας στην Αυστραλία και να πάρει σάρκα και οστά το όνειρο της δημιουργίας του Αυστραλιανού έθνους. Το 1901 οι βρετανικές αποικίες της Αυστραλίας είχαν ενωθεί και είχαν δημιουργήσει το ομόσπονδο αυστραλιανό κράτος, που όμως δεν είχε ακόμα συνοχή, κάτι που του έδωσε η θυσία της Καλλίπολης.

Στην απόβαση της Καλλίπολης πήραν μέρος και 12 ελληνοαυστραλοί: ο δεκανέας Τζακ Μαρκ, ο υποδεκανέας Τζον Ζαβιτσάνος και οι στρατιώτες Πέρσυ Κουκουσάκης, Κώστας Αρώνης, Γιώργος Κρίτον, Ρόμπερτ Κρόκος, Άθα Χάλκας, Λεωνίδας Μανούσου, Γιώργος Πάπας, Πίτερ Ράντος, Ρόι Ραλφ και Αναστάσιος Ρεμπέα. Ο μόνος άτυχος υπήρξε ο 24χρονος μάγιστρος Πίτερ Ράντος, που έπεσε στο πεδίο της μάχης.

Κάθε χρόνο στις 25 Απριλίου η Αυστραλία τιμά με εκδηλώσεις σε ολόκληρο τον κόσμο την επέτειο αυτή, με επίκεντρο την Καλλίπολη. Στη Λήμνο, όπου αποτέλεσε πέρασμα για την απόβαση της Καλλίπολης και πολλοί Αυστραλοί βρήκαν καταφύγιο μετά την καταστροφή, υπάρχουν δύο στρατιωτικά νεκροταφεία και ένα μνημείο για να θυμίζουν το πέρασμα των Αυστραλονεοζηλανδών από την ελληνική γη.

Εκρήξεις

Δημήτρης Μητρόπουλος

ΕΝΑ από τα πράγματα που είπε ο Ταγίπ Ερντογάν στον Αντώνη Σαμαρά όταν συναντήθηκαν στην Κωνσταντινούπολη είναι ότι η οικονομία της Τουρκίας πήρε μπροστά μετά τις πρώτες μεγάλες ιδιωτικοποιήσεις. Όλα αυτά ενώ είχαμε χθες το άνοιγμα των προσφορών για τον ΟΠΑΠ - κάτι, ομολογουμένως, κρίσιμο. Υπό το φως αυτό, είναι αξιοσημείωτο το ξέσπασμα του Γιάννη Μπουτάρη ότι «είναι βλακώδες» το να πουληθεί το λιμάνι της Θεσσαλονίκης. Ο Δήμος δίνει μάχη να εξαιρεθεί η πρώτη προβλήτα.

ΑΝΤΙΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ είναι ο Μπουτάρης - για πολιτικός. Είναι επίσης μια φυσιογνωμία που δικαιολογεί την ελπίδα ότι τα πράγματα μπορούν να αλλάξουν στη δημόσια ζωή όπου καλό θα ήταν να εισέλθουν περισσότερα πρόσωπα από την κοινωνία πολιτών. Ακόμη περισσότερο: ο Μπουτάρης - παρότι

ο οίνος είναι τέχνη και όχι επιχείρηση - είναι άνθρωπος της αγοράς. Άρα θα περίμενε κανείς να μην έχει τόσο κάθετα αρνητική αντίληψη για την υπόθεση των ιδιωτικοποιήσεων - οι οποίες δεν αντιβαίνουν αναγκαστικά με μια προοδευτική αντίληψη για την οικονομία.

ΟΛΑ αυτά δείχνουν πόσο δύσκολο είναι να προχωρήσουν τα πράγματα στην Ελλάδα της κρίσης. Η ανάγκη να ολοκληρωθούν γρήγορα. Η αίσθηση ότι γίνονται υποχρεωτικά γιατί τα επιβάλλει η τρόικα και η χώρα είναι αναγκασμένη να τα κάνει διότι έχει την πλάτη στον τοίχο. Ο φόβος ότι μπορεί να έχουμε ένα άτακτο ξεπούλημα σε τιμές πολύ χαμηλές. Όλα αυτά λειτουργούν ανασταλτικά ή μάλλον δημιουργούν μια ατμόσφαιρα αρνητική. Και εμποδίζουν το άνοιγμα της ελληνικής οικονομίας που - άρον άρον ή φύρδην

μύδην - είναι κάτι που πρέπει οπωσδήποτε να γίνει.

ΑΛΛΕΣ χώρες δεν έχουν τέτοιες αναστολές. Ας πούμε, στη Βρετανία περιμένουν, στις αρχές του καλοκαιριού, να καθήσει στο τιμόνι της Τράπεζας της Αγγλίας ένας Καναδός! Αυτόν ήθελαν, αυτόν πήραν. Γιατί αυτός τους ταιριάζει. Αντίστοιχα, μια Ελλάδα παραδομένη στον κρατισμό, στον τοπικισμό, στις πελατειακές σχέσεις που καλλιέργησε ο δικομματισμός, αλλά και σε μια γραφειοκρατική αντίληψη, έχει τεράστια ανάγκη από άλλα διαχειριστικά μοντέλα και βέβαια, από ξένα κεφάλαια. Αυτό είναι επείγον. Κάτι που σημαίνει όμως ότι δεν υπάρχει περιθώριο για διαπαιδαγώγηση ή για ήπιες μεθοδεύσεις. Οπότε χάνονται φυσικοί σύμμαχοι στην ιστορία αυτή.

ΟΛΑ αυτά ενώ η εμφάνιση των Κινέζων στον Πειραιά έχει αλλάξει εντελώς τα δε-

δομένα του πρώτου λιμανιού της χώρας, το οποίο έχει οδηγηθεί σε ξέφρενη ανάπτυξη, με τον αριθμό των κοντέινερ να πολλαπλασιάζεται. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Πειραιάς είναι μια ζώνη που δεν επηρεάζεται από τα δεδομένα της μεγάλης κρίσης που μαστίζει τη χώρα. Ασφαλώς το λιμάνι της Θεσσαλονίκης - χώρος όχι ιδιαίτερα ζωντανός από άποψη ναυτιλιακής δραστηριότητας - είναι επίσης περιβάλλον πολιτιστικών δραστηριοτήτων και κτιρίων σημαντικών για τη βιομηχανική ιστορία της χώρας. Και δεν μπορούν όλα αυτά να παραμεριστούν. Αλλά έχει σημασία να βρεθεί μια φόρμουλα - όχι μόνο για τη Θεσσαλονίκη - αλλά για τη χώρα συνολικά που να συναρμολογεί το άνοιγμα στα ιδιωτικά κεφάλαια με τις ιδιαιτερότητες κάθε περίπτωσης. Χωρίς, φυσικά, αυτό να προκαλεί τεράστιες καθυστερήσεις.

ΤΑ ΝΕΑ